

Eesti Rahvusraamatukogu

majandusaasta aruanne

01.01.2021 - 31.12.2021

Registrikood:	74000139
Aadress:	Tõnismägi 2 15189 Tallinn
Telefon (info):	3 72 6 307 501
Faks:	3 72 6 311 410
Elektronpost:	nlib@nlib.ee
Kodulehekülg:	www.rahvusraamatukogu.ee
Peadirektor:	Janne Andresoo
Audiitor:	KPMG Baltics OÜ

SISUKORD

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	7
Bilanss	7
Tulemiaruanne	8
Rahavoogude aruanne.....	9
Netovara muutuste aruanne.....	10
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	11
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	15
Lisa 3 Maksud	15
Lisa 4 Materiaalne põhivara	16
Lisa 5 Immateriaalne põhivara	17
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed.....	17
Lisa 7 Kasutusrent.....	18
Lisa 8 Müügitulu	18
Lisa 9 Sihtfinantseerimine	19
Lisa 10 Majandamiskulud.....	21
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud.....	21
Lisa 12 Tööjõukulud	22
Lisa 13 Seotud osapoolte tehingud	22
Majandusaasta aruande allkirjad	23

Tegevusaruanne

2021. aasta oli Eesti Rahvusraamatukogule (RaRa) raamatukoguhuone rekonstrueerimist ettevalmistav aasta tuues kaasa olulised muudatused teeninduses, igapäeva töödes-tegemistes ning raamatukogu koosseisus.

Vastavalt lepingulisele tähtajale andis 2021. aasta maikuu arhitektuuribüroo Sirkel & Mall üle Rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimise projekti. Sellega sai joon alla tõmmatud suurprojekti esimesele etapile, mille edukuse tagas sujuv koostöö partnerite vahel. See sündis projekti juhtrollis Riigi Kinnisvara ASi, Rahvusarhiivi, arhitektuuribüroo Sirkel & Mall, Sisearhitektuuribüroo VLS ja Rahvusraamatukogu sisemiselt hästi toimivas koostöös.

Samaaegselt alustasime hankeid leidmaks partnereid RaRa kogude hoiustamispinnale kolimiseks, hanke võitsid Logistika Pluss OÜ ja OÜ Adduco. Teeninduspinna ja kontoriruumide kolimishanke võitjaks osutus ettevõtte OK Movers. RaRa asenduspinna otsing toimus koostöös RE Kinnisvaraga. Valik langes Narva mnt 11 hoonele, see 4000 ruutmeetri üüripind vastas kõige enam püstitatud ootustele ja oli majanduslikult soodsaim.

Aasta kestel toimusid põhjalikud ettevalmistused raamatukogu taasavamiseks asenduspinnal. 15. septembril avasime Solarises oma saatkonna, kõiki tavapäraseid teenuseid pakuva miniatuurse raamatukogu, mis tegutses Tõnismäe hoonest väljakolimise ajal mõned kuud kui ainus RaRa füüsiline teeninduspunkt. Raamatukogu kasutajad on juba varasemast ajast hästi omaks võtnud raamatute laenutuskapi, mis 2021. aastast asuvad Viru ja 2022. aasta algusest Ülemiste kaubanduskeskuses.

Tõnismäe hoone suleti küllastajatele 1. novembril ning alustati kontorite ja kogude kolimist. Tänu hästi plaanitud tegevustele ja heale koostööle nii organisatsiooni sees kui ka partneritega õnnestus kogude ja teenuste kolimine asenduspinnale läbi viia õigeaegselt. Samaaegselt hoidsime toimimas kõiki teenuseid ning raamatukogu sai Narva mnt 11 asuva väikese RaRa avada küllastajatele 7. jaanuaril 2022.

2021. aastal jätkus kõikjal maailmas võitlus koroonapandeemiaga, mis tõi kaasa mitmeid piirangud avalikus ruumis tegutsemisel. Alates 11. märtsist kuni 11. aprillini oli raamatukogu lugemisala koroonapiirangute tõttu tavakasutuseks suletud, teenuseid pakuti kontaktivaba raamatukoguna ning arvutikasutajatele avati fuajees 4 töökohta. Kokku külastas lugemisala 80 907 inimest ehk 39% vähem kui eelneval aastal.

Mõeldes nii oma kasutajatele kui raamatukogu töötajatele püüdsime leida head tasakaalu virtuaalse ja reaalse ruumi vahel. Virtuaalses ruumis toimunud üritused andsid võimaluse hoida sidet lugejatega ka keerulisel koroonaperioodil ning füüsilises ruumis toimuv andis huvilistele põhjuse tulla enne rekonstrueerimist raamatukokku, et avastada meie põnevaid kogusid ja hoonet.

Maist detsembrini pakkusime rikkaliku publikuprogrammi kaudu huvilistele erinevaid võimalusi enne Tõnismäe hoone sulgemist selle külastamiseks. RaRa hoone loo jutustamine efektse näitusega „Rahvusraamatukogu vana ja uus algus“ sai eesiseva rekonstrueerimise ja

raamatukogu kolimise perioodi sissejuhatavaks sündmuseks. Oktoobri lõpus toimus avalikkusele suunatud menukas lõpufestival, mis sulges pidulikult Tõnismäe hoone ukсед neljaks aastaks.

Edukas koostöö ja kaasamine iseloomustavad 2021. aastat mitmes vaates. Nii laienes humanitaarraamatukogu koostööpartnerite ring, kus andsime sisendi Eesti muusikaauhindade, aasta filmiajakirjaniku, Tuglase novelliauhinna ning Kultuurkapitali kirjandusauhindade välja selgitamise, kaardistati jazzipärandit ning panustati kaardi kohanimede tõlkeprogrammi. Parlamendi- ja riigiraamatukoguna võtsime sihiks koostöös valdkonna ekspertidega infomanipulatsioonide ning valeinfo teemade laiendamise kogudes ja läbi infokirja spetsialistidele valdkonna teavikute, uuringute ja raportite tutvustamise.

Ka haridustegevuste 2021. aasta sihiks oli suurendada koostööd haridusasutustega ja pakkuda kõrge kvaliteediga haridusprogramme ning harivaid tegevusi erinevatele sihtrühmadele. Heameel on tõdeda, et aasta kujunes haridustegevuste vaates väga edukas olenemata koroonamõjudest ning ettevalmistustöödest raamatukogu hoone rekonstrueerimiseks. Neil põhjustel osales füüsilistes programmides planeeritust vähem inimesi, samas saab edukaks pidada kõiki haridustegevusi pakkuvaid veebilahendusi.

Raamatukogude arendus- ja kompetentsikeskusena jätkasime üleriigiliste teenuste arendamise, analüüsi- ja teenusedisaini projektidega ning liitusime ka uute IT-arendusprojektidega. Hea näitena saab nende hulgas esile tuua tehisintellekti tehnoloogial põhineva Bürokrati projektiga liitumist, mis pakkuks nii riigi kui ka erasektori digiteenuseid läbi isikliku ja virtuaalse assistendi, võimaldab tulevikus kokku hoida tööaega ning suurendada samas ka raamatukoguteenuse pakkuvat 24/7. Samuti jätkus töö automaatse artiklite märksõnastamise krati ja koostöös Muinsuskaitseametiga Kratt Folli: Digitaalsete objektide kirjeldamine tehisintellekti abil loomisega, mis mõlemad säästavad töötajate aega ja loovad väärtust kasutajaile.

Terve aasta vältas üleriigilise laenutusteenuse kujundamine projekti „Raamatud liikuma“ raames, teenus käivitub 2022. aastal. Samuti algatati projekt e-väljaannete laenutuskeskkonna väljaarendamiseks.

Kõige suuremaks proovikiviks kujunesid 2021. aastal alanud ümberkorraldused IKT-arendusprojektide juhtimises, mis omakorda mõjutasid mitmete IT-komponendiga teenuste ja protsesside toimepidevust ning kvaliteeti. Ümberkorralduste vajaduse tingis Rahvusraamatukogu IT-partneri, Rahandusministeeriumi IT Keskuse pakutava rakenduste haldus- ja arendusteenuse ebarahuldav kvaliteet. Sel põhjusel otsustati loobuda keske partneri teenustest ja detsentraliseerida IT-organisatsioon, kus olenevalt e-teenustest ja arenduse spetsiifikast on raamatukogul erinevad koostööpartnerid. Nimetatud reorganiseerimised tingisid näiteks tõrked digitaalarhiivi DIGAR kasutuskeskkonnas, mida külastati seetõttu oodatust vähem, kasutussessioone oli 2,6 miljoni asemel 2,3 miljonit. Samuti mõjutas see massdigiteerimisega seotud tööprotsessi, digitaalset arhiveerimist, mis novembrikuus peatus.

Otsinguportaalile oli prognoositud aruandeaastaks 10% kasutajate kasvu, kuid kasv jäi veidi üle 6%, mis on isegi hea tulemus, kui arvestada IT teenuste kolimisest tulenenud tehnilisi tõrkeid, kus võõrkeelsetele kogudele puudus kolm kuud ligipääs.

Rahvusraamatukogu ühe põhifunktsiooni, pikaajalise säilitamise seisukohast kõige olulisemaks edasiminekuga saab 2021. aastal pidada lepingu sõlmimist uue digitaalarhiivi teenusepakkujaga ExLibris. Uus digitaalarhiivi tarkvara võetakse kasutusele 2022. aastal, mis aitab komplekselt lahendada digitaalsete säilitamise ja kättesaadavaks tegemise probleemid.

Märkimisväärseks saavutuseks füüsiliste kogude osas kujunes aastakümneid väldanud RaRa varukogu läbitöötamise lõpuleviimine. Varukogu kujunes 1939 a. Riigiraamatukogule üle antud teavikutest ning selle kultuurilooliselt olulise kirjanduse kogumi läbitöötamisega tegeleti alates 1960ndatest aastatest.

Kirjastamistegevusest paistab 2021. aastast silma RaRa toimetiste seerias aasta lõpus ilmunud teadusartiklite kogumik „Kirik, keel ja kool“. Suur edu saatis väljaannet „Salgamata ilusaim linn. Tallinn 17.-19. sajandi illustratsioonidel“, mis valiti 25 kaunima Eesti raamatu hulka ning millele Tallinna Linnavolikogu tellis lisatiraaži, et kinkida see medaliga lõpetavatele Tallinna gümnasistidele.

2021. aasta 31. detsembri seisuga oli Rahvusraamatukogus täidetud 185 ametikohta. Aasta lõpus, seoses kolimisega asenduspinnale ning sellest tulenevate tööprotsesside muudatustega koondati RaRa koosseisust 36,35 ametikohta. RaRa pakkus koondatud töötajatele omalt poolt laia toetuspaketi, mille oluliseks osaks oli ka nõustamine nii edasise karjääri plaanidel kui ka teiste elukorralduslike muudatuste tegemisel.

Tunneme heameelt, et Rahvusraamatukogu maine töödandjana on tõusuteel, mille tunnistuseks on edukad värbamised ja samuti 2021. aasta jaanuaris Unistuste töödandja konkursil avaliku sektori organisatsioonide seas saavutatud esikoht. Organisatsiooni väärtuspõhise juhtimise edasiarendamisel saime valmis ning kasutusmugavuse kontrolli eesmärgil ka katsetatud juhtide ja infospetsialistide kompetentsimudelid. 2021. aasta oli esimene täisaasta RaRa osalemisel peresõbraliku organisatsiooni programmis. Oleme suutnud oma organisatsiooni arendamisel päris mitmeid samme edasi astuda ning muutnud Rahvusraamatukogu veel paremaks kohaks, kus töötada ja enda unistusi ning ambitsioone ellu viia.

Kokkuvõtvalt võib nentida, et 2021. aasta oli küll keeruline, kuid RaRa vaates igati õnnestunud, mis tõestas ilmekalt, kui võrd olulist rolli etendavad ühiskonnas raamatukogud.

2022. aastal asub Rahvusraamatukogu tegutsema asenduspinnal Narva mnt 11 asuvas „RaRa väikeses majas“. Samuti viiakse lõpuni kogude kolimine logistikakeskusesse, et Tõnismäe hoone lõplikult vabastada rekonstrueerimisega seotud ehitustegevuseks. Sellest tulenevalt on aasta esimene pool suuresti seotud teenuste ja töökeskkonna kohandamisega uutele oludele. Plaanime maksimaalselt pingutada selle nimel, et rahvusraamatukogu mõju ühiskonnas kasvatada, et side raamatukogul klientide ning partneritega säiliks ja tugevneks. Seetõttu püüame olla oma siht- ja huvigruppidele, oma lugejatele ja kasutajatele võimalikult lähedal ning nähtavad nii füüsiliselt kui virtuaalselt. Füüsilist kohalolu silmas pidades on suur osa 2022. aasta tegevustest plaanitud üle-Eesti erinevatesse asukohtadesse, täiendava teenindusalana tegutseb Solarise keskuse RaRa esindus.

2022. aastal jätkuvad ettevalmistused Eesti Hoiuraamatukogu ja Eesti Pimedate Raamatukogu liitmiseks Rahvusraamatukoguga, mis Kultuuriministeriumi eestvedamisel on kavandatud 2023. aastasse.

Kultuuriministeriumi ja Rahvusraamatukogu eestvedamisel korraldatakse 2022. a raamatukogude teema-aasta, mis toob fookusesse Eesti raamatukogude hetkeseisu ja tulevikuperspektiivid eesmärgiga teha raamatukogud paremini nähtavaks ning aidata suurendada raamatukogude külastatavust.

Rahvusraamatukogu tegevuskava 2022 ja täismahus tegevusaruanne 2021 on kättesaadavad Rahvusraamatukogu kodulehelt www.nlib.ee/dokumendid.

FINANTSNÄITAJAD (tuhandetes eurodes)	2021	2020
Varad kokku	15 417	15 127
Käibevara	2 059	2 002
Põhivara	13 358	13 126
Lühiajalised kohustised	846	599
Netovara	14 570	14 528
Müügitulu	325	443
Tegevustoetuse tulu riigieelarvest	7 207	7 137
Sihtfinantseerimise tulu	1 901	2 982
Tegevuskulud	9 392	9 127
Tulem	43	1 438
SUHTARVUD	2021	2020
Käibevara/lühiajalised kohustised	243%	334%
Põhivara/varad kokku	87%	87%
Netovara/varad kokku	95%	96%
Müügitulu/ tegevustoetuste – ja sihtfinantseerimise tulu	4%	4%

2021. aastal töötas Eesti Rahvusraamatukogus keskmiselt 242 töötajat; töölepingu alusel töötavatele isikutele arvestatud töötasude brutosumma oli kokku 4 009 660 eurot. Peadirektori brutotöötasu oli sellest 61 200 eurot. Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu koosneb seitsmest liikmest. Nõukogu liikmetele maksti tasu 2021. aastal kokku 1 300 eurot.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

AKTIVA (vara)	lisa	31.12.2021	31.12.2020
Käibevara			
Raha		1 422 256	1 649 504
Nõuded ja ettemaksed	2	622 183	336 033
Varud		14 339	16 055
Käibevara kokku		2 058 778	2 001 592
Põhivara			
Materiaalne põhivara	4	13 040 309	13 067 089
Immateriaalne põhivara	5	317 577	58 558
Põhivara kokku		13 357 886	13 125 647
AKTIVA (vara) KOKKU		15 416 664	15 127 239
PASSIVA (kohustised ja netovara)			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	6	846 217	599 448
Lühiajalised kohustised kokku		846 217	599 448
Kohustised kokku		846 217	599 448
Netovara		14 570 447	14 527 791
PASSIVA (kohustised ja netovara) KOKKU		15 416 664	15 127 239

Tulemiaruanne

(eurodes)

	lisa	2021	2020
Müügitulu (Tegevustulu)	8	325 033	442 875
Tegevustoetus		7 207 408	7 136 808
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	9	594 312	1 499 918
Sihtfinantseerimine tegevuskulude katteks	9	1 306 461	1 482 495
sh vahendatav toetus		24 600	20 000
sh välisabi		95 270	151 932
Muud tegevustulud		1 358	2 629
Kokku tegevustulud		9 434 572	10 564 725
Sihtfinantseerimise vahendamine		-24 600	-20 000
Kaubad, toore, materjal ja teenused (majandamiskulud)	10	-2 904 988	-2 638 652
Mitmesugused tegevuskulud	11	-471 878	-539 141
Tööjõukulud	12	-5 456 467	-5 388 665
Põhivara kulum ja väärtuse langus	4,5	-534 228	-540 539
Kokku tegevuskulud		-9 392 161	-9 126 997
Tegevustulem		42 411	1 437 728
Finantstulud ja -kulud			
Intressitulu		245	218
Finantstulud ja -kulud kokku		245	218
Aruandeaasta tulem		42 656	1 437 946

Rahavoogude aruanne
(eurodes)

	lisa	2021	2020
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		42 411	1 437 728
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	4,5	534 228	540 539
Põhivara soetamise käibemaksukulu		125 397	263 411
Sihtfinantseerimise tulud põhivara soetamiseks	9	-594 312	-1 499 918
Põhitegevusega seotud käibevara muutus		-286 150	118 290
Varude muutus		1 716	4 579
Põhitegevusega seotud kohustiste muutus		161 506	44 308
Kokku rahavood põhitegevusest		-15 204	908 938
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel tasutud		-749 268	-1 670 472
Laekunud sihtfinantseerimised põhivara soetamiseks		520 798	1 554 000
Laekunud intressid ja muu finantstulu		245	218
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-228 225	-116 255
Rahavood kokku		-243 428	792 684
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul		1 649 504	856 820
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-227 248	792 684
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul		1 422 256	1 649 504

Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

Netovara seisuga 31.12.2019	13 089 845
2020. aasta tulem	1 437 946
Netovara seisuga 31.12.2020	14 527 791
2021. aasta tulem	42 656
Netovara seisuga 31.12.2021	14 570 447

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele ning selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Eesti Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Lisaks eeltoodule on Eesti Rahvusraamatukogu kui avalik-õigusliku juriidilise isiku raamatupidamise aastaaruande koostamisel arvestatud avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendis sätestatud nõuete ja arvestuspõhimõtetega. Juhul, kui Raamatupidamise Toimkonna juhendites esitatud arvestuspõhimõtted erinevad avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendis sätestatud arvestuspõhimõtetest, lähtutakse avaliku sektori juhendis sätestatud põhimõtetest.

Vara ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajaliste varadena on näidatud varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal. Lühiajaliste kohustistena on näidatud kohustised, mille maksetähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast. Ülejäänud varad ja kohustised on näidatud pikaajalistena.

Tulemiaruaruande koostamisel on lähtutud Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemist nr 1.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha ja rahavoogude aruanne

Raha ja raha ekvivalentidena rahavoogude aruandes näidatakse raha kassas ja arvelduskontode jääke. Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud kaudset meetodit.

Finantsvarad ja -kohustised

Finantsvaraks loetakse raha, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi kohustisi.

Finantsvarad ja -kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või -kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui Rahvusraamatukogu kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata nõudeid kajastatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest, hinnates iga arve laekumise tõenäosust võimalusel eraldi. Leppetrahvide arvestus toimub bilansiväliselt.

Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega seotud otsestest kuludest. Varude arvestuses kasutatakse FIFO meetodit. Varud hinnatakse bilansis lähtuvalt sellest, kumb on madam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara on vara, mille kasutusiga on pikem kui üks aasta ja mille maksumus ületab 5000 eurot. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest otsestest kasutuselevõtmist võimaldavatest väljaminekutest. Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja – aruandluse juhendile ei lisata põhivara soetusmaksumusele tagastamisele mittekuuluvat käibemaksu, käibemaks kantakse aruandeperioodi kuludesse. Vara, mille maksumus ei ületa 5000 eurot, loetakse väheolulise maksumusega varaks ja kantakse soetamisel kuludesse.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes. Juhul kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele juhul, kui see vastab materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha isegi juhul, kui see ei olnud eelnevalt eraldi komponendina arvel. Juhul kui asendatava komponendi algne soetusmaksumus (ja sellest tulenevalt tänane bilansiline jääkmaksumus) ei ole teada, siis seda hinnatakse, lähtudes antud komponendi tänasest soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Kulumit arvestatakse lineaarselt lähtudes vara kasulikust tööeast. Põhivaragruppide amortisatsiooninormid on järgmised:

Hooned	2 % aastas
masinad ja seadmed	10 - 20% aastas
muu inventar	10 - 25% aastas

Teavikud ja kunstiväärtused võetakse arvele soetusmaksumuses, nende puhul piirväärtust ei rakendata. Maad, teavikud ja kunstiväärtusi ei amortiseerita. Teavikud ja kunstiväärtused kantakse bilansist maha siis, kui need on kasutamiskõlbmatud või hävinenud.

Rahvusraamatukogu ei tee kaetava väärtuse teste ega kajasta varade väärtuse langust kaetavale väärtusele avaliku teenuse osutamiseks vajalike põhivarade puhul, kui vara väärtus ei ole langenud selle riknemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu. Muudel juhtudel tehakse põhivara väärtuse languse korral kaetava väärtuse test. Juhul, kui põhivara kaetav väärtus (so kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivarade objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Kui ilmneb, et vara tegelik kasulik tööiga on oluliselt erinev esialgu hinnatust, muudetakse amortisatsiooniperioodi. Olemasolevate varade eluiga vaadatakse üle investeeingu- (renoveerimis-) plaanide koostamisel ja parenduste (renoveerimissummade) lisamisel põhivara soetusmaksumusele. Amortisatsiooniperioodi muutuse mõju kajastatakse aruandeperioodis ja järgmistes perioodides, mitte tagasiulatuvalt. Juhul, kui põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsioonimäärad. Vara hakatakse amortiseerima alates tema kasutusvalmis saamise hetkest (st alates hetkest, mil ta on kavandatud seisundis ja asukohas) ning seda tehakse kuni amortiseeritava osa täieliku amortiseerumiseni või vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara on füüsilise substantsita vara, mille kasutusega on pikem, kui üks aasta ja mille maksumus ületab 5000 eurot. Immateriaalset vara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Kulumit arvestatakse lineaarselt lähtudes vara kasulikust tööeest. Tarkvara amortiseeritakse 14 - 25% aastas.

Rendid

Kapitalirendina kajastatakse rendilepinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõik ülejäänud rendilepingud on kajastatud kasutusrendina.

Kapitalirendi kohustist vähendatakse põhiosa tagasimaksetega, intressikulu kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna. Kasutusrendimaksud kajastatakse kasumiaruandes rentnikuna kuluna ja rendileandjana tuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Tulu

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

Toetused

Tegevustoetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest, kajastatakse raha laekumisel tulemiaruanandes tuluna.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvele võtmise kuupäeval. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk.

Sihtfinantseerimine tegevuskulude katteks kajastatakse lähtuvalt tulude-kulude vastavuse printsiibist. Selliseid laekunud sihtfinantseerimise summasid, millele vastavad kulud tekivad järgmisel perioodil, näidatakse bilansi real „Võlad ja ettemaksed“.

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna põhivara soetamise perioodil.

Tasuta saadud teenused

Teistelt avaliku sektori üksuselt saadud tasuta teenuseid kajastatakse lähtuvalt avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi § 32 lg 6 tegevuskuluna ja sihtfinantseerimise tuluna.

Välisvaluutas toimuvate tehingute kajastamine

Välisvaluutas toimuvad tehingud kajastatakse tehingu toimumise päeval kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursiga. Välisvaluuta tehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruanandes. Välisvaluutas fikseeritud vara ja kohustised on ümber hinnatud Eurodesse bilansipäeva valuutakursside alusel.

Seotud osapoolte tehingud

Rahvusraamatukogus loetakse seotud osapoolteks peadirektor ja töötajad, kellel on õigus sõlmida Rahvusraamatukogu nimel lepinguid ning nõukogu liikmed, nende lähedased pereliikmed (sh elukaaslased ja lapsed) ning kõigi eelpool nimetatud isikute poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruandes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või aruandekohustujase sisedokumentide üldistele nõuetele või -turutingimustele.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruanne kajastab olulisi vara ja kohustiste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmnesis bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi bilansipäevajärgseid sündmusi,

mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata bilansis, nende olemasolul on nende sisu avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

	lisa	31.12.2021	31.12.2020
Nõuded ostjate vastu		51 040	102 251
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuded		-651	-6 099
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	3	7 957	7 784
Sihtfinantseerimise nõuded	9	208 753	5 723
Muud ettemakstud tulevaste perioodide kulud		355 003	226 361
Muud lühiajalised nõuded		81	13
Kokku		622 183	336 033

Muude ettemakstud tulevaste perioodide kuludena on kajastatud järgnevateks perioodideks tellitud perioodika, andmebaaside kasutamise litsentside jms eest tehtud ettemaksed.

Lisa 3 Maksud

		31.12.2021		31.12.2020	
	lisa	ettemaks	võlg	ettemaks	võlg
Ettemaksukonto	2	7 957		7 784	
Käibemaks			14 431		11 949
Erisoodustuste tulumaks			2 990		2 376
Üksikisiku tulumaks			54 347		51 854
Sotsiaalmaks			112 623		112 979
Töötuskindlustusmaks			6 777		7 190
Kogumispensioni makse			4 698		4 905
Kokku ettemaksed	2	7 957		7 784	
Kokku võlad	6		195 866		191 253

Lisa 4 Materiaalne põhivara

	Maa	Ehitised ja hoonestus- õigus	Masinad ja seadmed	Infotehno- loogia ja muu inventar	Kunsti- väärtused	Teavikud	Ette-maksud ja lõpetamata põhivara	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2020	666 017	19 914 447	1 034 244	597 906	71 160	4 993 784	1 257 115	28 534 673
Akumuleeritud kulum 31.12.2020	0	-14 095 494	-908 135	-463 957	0	0	0	-15 467 586
Jääkmaksumus 31.12.2020	666 017	5 818 953	126 109	133 949	71 160	4 993 784	1 257 115	13 067 087
Ostud ja parendused	0	0	0	80 530	0	210 763	187 175	478 468
Arvestatud kulum	0	-404 760	-28 144	-56 824	0	0	0	-489 728
Mahakandmine	0	0	0	-3 773	0	-11 745	0	-15 518
Soetusmaksumus 31.12.2021	666 017	19 914 447	1 026 575	635 416	71 160	5 192 802	1 444 290	28 950 707
Akumuleeritud kulum 31.12.2021	0	-14 500 254	-928 610	-481 534	0	0	0	-15 910 398
Jääkmaksumus 31.12.2021	666 017	5 414 193	97 965	153 882	71 160	5 192 802	1 444 290	13 040 309

2021 aastal anti Sirkel&Mall OÜ poolt üle Eesti Rahvusraamatukogu hoone Tõnismägi 2 renoveerimise projekt, mille kogumaksumus oli 1 605 tuhat eurot. Hoone rekonstrueerimiseks viis Riigi Kinnisvara AS läbi riigihanke, mille tulemusena sõlmiti leping Ehitus5ECO OÜ-ga. Tööde maksumuseks on vastavalt sõlmitud lepingule 58 887 tuhat eurot. Tehtavad tööd kaetakse Vabariigi Valitsuse otsuse kohaselt Riigieelarvest.

Teavikute ostmiseks kulus majandusaastal 158 407 eurot. Teavikuid annetati aruandeperioodil summas 52 356 eurot.

Lisa 5 Immateriaalne põhivara

	Tarkvara	Muu immateriaalne põhivara	Kasutusele võtmata tarkvara	Kokku
Jääkmaksumus 31.12.2020	42 269	16 290	0	58 559
Soetusmaksumus 31.12.2020	320 912	48 869	0	369 781
Soetamine 2021	0	0	288 000	288 000
Soetusmaksumus 31.12.2021	320 912	48 869	288 000	657 781
Akumuleeritud kulum 31.12.2020	-278 643	-32 579	0	-311 222
Arvestatud kulum 2021	-16 764	-12 218		-28 982
Akumuleeritud kulum 31.12.2021	-295 407	-44 797	0	-340 204
Jääkmaksumus 31.12.2021	25 505	4 072	288 000	317 577

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

	lisa	31.12.2021	31.12.2020
Võlad tarnijatele		505 965	132 190
Võlad töövõtjatele		36 970	50 344
Maksuvõlad	3	195 866	191 253
Muud viitvõlad		86	657
Toetuste ja siirete kohustised		0	10 000
Muud kohustised		328	329
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	9	90 821	214 536
Muud saadud ettemaksed		0	139
Töösuhete lõppemise hüvitiste eraldised		16 181	0
Kokku		846 217	599 448

Lisa 7 Kasutusrent

Kasutusrendi tulu aruandeaastal	lisa	2021	2020
Parkla		11 590	16 370
Ruumide rent ja majandamine		191 193	253 555
Kokku	8	202 783	269 925
Kasutusrendi kulu aruandeaastal	lisa	2021	2020
Asenduspinna rent		177 749	0
Sõidukid		3 605	3 747
Kontoritehnika		1 513	1 708
Kokku		182 867	5 455
Järgmiste perioodide kasutusrendi kulu mittekatkestatavatest lepingutest	lisa	2021	2020
Ruumide rent, 12 kuu jooksul		1 156 356	0
Ruumide rent, 1-5 aasta jooksul		2 937 749	0
Kokku		4 094 105	0

2021 aastal oli kasutusrendile antud 10,14% Tõnismägi 2 asuva hoone pinnast. Bilansipäeva seisuga on oluline osa rendilepingutest lõpetatud seoses Tõnismägi 2 hoone renoveerimisega.

Renoveerimistööde ajaks on Eesti Rahvusraamatukogu sõlminud lepingud asenduspindade rendiks: Narva mnt 11 - teeninduspind ja kontoriruumid – tulevaste perioodide rent mittekatkestatavas osas summas 2 267 tuh eurot; kogude hoidla 1 823 tuh eurot ning Solarise Keskuses oleva pinna rendi kohustus mittekatkestatavas osas 4 tuh eurot.

Lisa 8 Müügitulu

	2021	2020
Müügitulu tululiikide lõikes	summa	summa
Üüritulu ja parkimisplatsi rent	202 783	269 925
Konverentsiteenus	39 558	66 695
Kirjastusteenused	29 610	20 253
Digiteerimine, skaneerimine	18 003	13 615
Koolitused	15 446	16 421
Kõitmine ja restaureerimine	9 635	18 967
Infoteenused	7 440	11 884
Muud	2 433	4 831
Ajakirja RK väljaandmine	125	125
Arhiveerimine	0	6 789
Näitused, kontserdid	0	13 370
Kokku	325 033	442 875

	2021	2020
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes	summa (eurodes)	summa (eurodes)
Eesti	305 959	437 147
Saksamaa	11 966	0
Taani	4 513	4 350
Soome	2 018	1 146
Prantsusmaa	267	0
Holland	135	103
Muud	175	129
Kokku	325 033	442 875

Lisa 9 Sihtfinantseerimine

Põhivara soetuseks saadud sihtfinantseerimine	2021	2020
Kultuuriministeerium	280 028	1 459 923
Ettevõtluse Arendamise SA, struktuuritoetus 2014-2020	172 800	0
Riigi Tugiteenuste Keskus	89 128	0
Muud	52 356	39 995
Põhivara soetuseks saadud sihtfinantseerimine kokku	594 312	1 499 918

Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2021	2020
Rahandusministeerium	892 700	901 404
Kultuuriministeerium	217 923	327 572
Riigikantselei	83 652	83 000
Riigi Infosüsteemide Amet, struktuuritoetus 2014-2020	34 440	124 389
Euroopa Komisjon	23 533	9 594
Ettevõtluse Arendamise SA, struktuuritoetus 2014-2020	20 307	16 970
Eesti Kultuurkapital	11 800	12 000
Läti Rahvusraamatukogu koostööprojekt	10 212	979
CENL Secretariat	5 266	0
Muud	6 628	4 287
Tallinna Kultuuriamet	0	2 300
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks kokku	1 306 461	1 482 495

Saadud rahalisest sihtfinantseerimisest moodustavad enamuse Kultuuriministeeriumi ja Riigikantselei toetus ning struktuurifondidest saadud sihtfinantseerimised.

Rahandusministeeriumi poolne mitterahaline sihtfinantseering summas 892 700 sisaldab Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse poolt teostatud IT teenuste tulu. RMIT pakub raamatukogule IT teenust alates 2018.aastast.

Kultuuriministeeriumilt saadi 2021. aastal sihtfinantseeringut Rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimiseks summas 336 000 eurot ning jooksvaks remondiks 10 000 eurot. E-raamatukogu arendamist toetati 32 000 euroga. „2022-raamatukogudeaasta“ ettevalmistavate kulude toetus oli summas 15 500 eurot. Lisaks väiksemad sihtotstarbelised toetused.

Kultuuriministeeriumi poolt eraldatud toetustest jäi 2021.aastal kasutamata e-raamatukogu investeeringutoetus summas 24 305 eurot.

Riigikantseleilt saadi toetust Euroopa Liidu infokeskuse finantseerimiseks 90 897 eurot, millest kasutati ära 2021 aastal 83 652 eurot. Ülejäänud 7 245 eurot kasutati ära 2022 jaanuaris.

2018.aastal rahuldab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus taotluse struktuuritoetuste fondi periood 2014-2020 vahenditest eraldada toetust ühtse lugejaplatvormi loomiseks, mis võimaldaks raamatuid tellida kõikjalt Eestist. Projekti kogumaksumus on 666 665 eurot, EAS-i poolne finantseerimine sellest 50%. Tegevusi selle toetuse arvelt teostati 2021.aastal summas 193 107 eurot. Riigi Tugiteenuste Keskuse poolne kaasfinantseering struktuuritoetusele oli 2021.aastal summas 89 128 eurot.

Sihtfinantseerimise nõuded	31.12.2021	31.12.2020
Ettevõtluse Arendamise SA, struktuuritoetus 2014-2020	169 374	3 299
Riigi Infosüsteemide Amet, struktuuritoetus 2014-2020	34 440	0
Kultuuriministeerium	2 339	1 212
Läti Rahvusraamatukogu	2 195	0
Muud	0	540
Nõuded sihtfinantseerimise osas kokku	208 348	5 051

Sihtfinantseerimise ettemaksed	lisa	31.12.2021	31.12.2020
Kultuuriministeerium		24 305	118 117
Koninklijke Bibliotheek		42 494	44 005
Euroopa Komisjon		16 777	40 311
Riigikantselei		7 245	0
Läti Rahvusraamatukogu koostööprojekt		0	8 017
I.Eenmaa sihtkapital		0	4 086
Kohustused sihtfinantseerimise osas kokku	6	90 821	214 536

Lisa 10 Majandamiskulud

	2021	2020
Administreerimiskulud	-82 480	-93 035
Lähetused	-7 039	-5 411
Koolitused	-54 606	-46 984
Kinnistute ja hoonete majandamiskulud ja remont	-1 014 117	-700 755
Teavikute ja perioodikaga seotud kulud	-319 010	-380 230
Ürituste ja näituste korraldamise kulud	-80 278	-108 391
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-1 200 597	-1 200 148
Sõidukite majandamiskulud	-10 250	-9 310
Inventar ja inventari remondikulud	-13 428	-17 696
Reklaami ja kommunikatsiooni kulud	-43 251	-26 034
Muud	-79 932	-50 658
Kokku	-2 904 988	-2 638 652

2018.aastal anti järk järgult Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele üle Rahvusraamatukogu infotehnoloogia alane teenindamine. Tulenevalt avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi § 32 lg 6 on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia-kuludena kajastatud hinnangulisi kulusid teenuse osutamiseks summas 892 700 eurot (2020.aastal 901 404 eurot). Hinnanguline tulu on välja toodud lisas 9.

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud

	2021	2020
Maksud, lõivud (käibe-, maa-, ettevõtetulumaks jms)	-449 548	-532 095
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded (sh leppetrahvid)	-13 845	-4 530
Muud tegevuskulud	- 8 485	- 2 516
Kokku	-471 878	-539 141

Lisa 12 Tööjõukulud

	2021	2020
Töötasud kokku	4 046 341	4 004 760
Erisoodustused	26 653	20 688
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 383 473	1 363 217
Kokku	5 456 467	5 388 665

Kõrgharidusega kultuuritöötajad	145,01	159,52
Juhid	17,67	17,71
Keskastmetspetsialistid	27,74	20,43
Nooremetspetsialistid	9,66	11,75
Tippetsialistid	18,59	16,32
Töölised	22,91	25,99
Keskmine töökohtade arv	241,58	251,72

	2021	2020
Peadirektorile arvestatud brutopalk	61 200	56 400
Nõukogu liikmetele arvestatud tasud	1 300	845
Kokku	62 500	57 245

Lisa 13 Seotud osapoolte tehingud

Eesti Rahvusraamatukogu ei ole seotud osapooltega 2021. aastal teinud avalikustamisele kuuluvaid õigusaktidele, aruandekohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele mittevastavaid tehinguid.

Majandusaasta aruande allkirjad

Majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaruandest.

Majandusaasta aruanne on kinnitanud nõukogu poolt 12. aprillil 2022. aastal.

Peadirektor

(allkirjastatud digitaalselt)

Janne Andresoo

Nõukogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Peeter Rahnel